

Jamaica Kincaid

MR. POTTER

Traducció Carme Geronès

Editorial **LES HORES**

MR. POTTER

Jamaica Kincaid
MR. POTTER

Traducció de Carme Geronès

Editorial **LES HORES**

Títol original: *Mr. Potter*
Autora: Jamaica Kincaid

Primera edició: novembre 2025

MR POTTER
Copyright © 2002, Jamaica Kincaid
All rights reserved

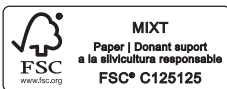
© de la traducció: Carme Geronès
© de l'edició: Editorial Les Hores S.L.

www.editorialleshores.com
hola@editorialleshores.com

Correcció: Gerard Malet, Manuel Gómez Poyato i David Sempere
Maquetació: Dan Monells
Disseny de col·lecció: Mireia Luna. Natural www.designisnatural.com
Disseny de la coberta: Octavi Gil Pujol
© de les fotos de la coberta: IStockPhotos

Impressió: Imprenta Mundo. (Cambre. A Coruña)

Dipòsit legal: B 18543-2025
ISBN: 979-13-990721-1-2

Amb el suport del Departament de Cultura

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

Les Hores forma part de l'Associació d'Editorials Independents

Tots els drets reservats. Queda prohibida la reproducció total o parcial d'aquest llibre mitjançant qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright.

*Per als Noland,
en Kenneth i la Paige —
que estimo*

I AQUELL DIA, EL SOL era al seu lloc de sempre, allà dalt i enmig del cel, i brillava com ho feia sempre, amb un fulgor tan dur que feia empal·lidir les ombres i tot, que fins feia buscar recer a les ombres; aquell dia el sol era al seu lloc de sempre, allà dalt i enmig del cel, però Mr. Potter no en feia cabal, de tan acostumat que hi estava, al sol al seu lloc de sempre, allà dalt i enmig del cel; si el sol no hagués estat al seu lloc de sempre, hauria representat un gran canvi en el dia de Mr. Potter, hauria significat pluja i, per més que aquesta, la pluja, hagués pogut ser breu, hauria canviat el dia de Mr. Potter, acostumat com estava al sol al seu lloc de sempre, allà dalt i enmig del cel. Mr. Potter respirava com ho feia sempre, el cor li bategava com ho feia sempre, amunt i avall sota la funda d'aquella pell tan negra, amunt i avall sota la senzilla camisa de cotó blanca que duia a sobre de la samarreta de punt que li tocava la pell; el cor, doncs, li bategava com sempre. Es va posar els pantalons, i, a la butxaca dels pantalons, s'hi va ficar un mocador blanc; i tot allò era tan normal com la manera en què li bategava el cor; tot allò, la roba que s'havia posat d'aquella manera exacta, amb la normalitat amb què li bategava el cor, els batecs normals del cor i la roba tranquil·litzaven Mr. Potter i, més enllà de Mr. Potter, també tranquil·litzaven altres coses que no sabien que se les havia de tranquil·litzar.

Caminant cap al garatge d'en Shoul per començar el jornal al cotxe d'en Shoul, de portar passatgers cap aquí i cap allà (era xofer, no li feia res de ser xofer), Mr. Potter es resguardava del sol passant per carrers i carrerons estrets. Va veure una gossa que tenia les mamelles dilatades i inflades, la panxa dilatada i inflada, estirada a l'ombra d'un arbre procedent d'alguna extensa i seca plana de l'Àfrica, però no va pas pensar que aquella gossa, prenyada i abatuda de carretejar els menuts, que s'havia resguardat del sol, fos un reflex d'algun punt d'ell mateix, ni remotament; i Mr. Potter va veure un home assegut al pas de la porta, un home que era cec, però amb una oïda terriblement sensible als sons dels passos que se li acostaven o als passos que s'allunyaven d'ell, i quan va sentir els passos que se li acostaven es va disposar a demanar caritat a l'amo d'aquells passos; l'home aquell coneixia els passos de Mr. Potter i no havia demanat mai ben res a l'amo d'aquells passos. I en veure el cec assegut al pas de la porta amb el platet de pidolaire, en veure que el cec deixava anar cap a terra una flegma blanca, espessa, enganxosa, que se li havia anat acumulant al coll, Mr. Potter no va pas pensar que a la imatge que tenia al davant es reflectís ben res de la seva persona. Quan se n'anava cap al garatge d'en Shoul, Mr. Potter va veure un nen que anava a escola, va veure quasi tota la roba d'una família estesa en un filferro perquè s'eixugués. Va veure una dona que fumava un cigarret, va notar la fortor d'un líquid grisenc estancat tota vora de carrer. Va veure uns ocells en una tanca, i res de tot allò no li va fer pensar ben gens en ell mateix, i era perquè tot el que veia estava tan estretament lligat a la seva persona; entre ell i el que veia no hi havia cap mena de distància. Així doncs, Mr. Potter va enfilear Nevis Street i va arribar al garatge d'en Shoul. En Shoul no hi era, ni hi havia de ser. I el dia que Mr. Potter havia conegut en

Weizenger el sol era al seu lloc de sempre, allà dalt i enmig del cel, i brillava com ho feia sempre, amb un fulgor tan dur que feia empal·lidir les ombres i tot, que fins feia buscar recer a les ombres, de manera que feia que Mr. Potter anés cap al garatge seguint tot de carrers i carrerons ombrívols; un dia així, doncs, Mr. Potter va trobar el doctor Weizenger.

Al garatge d'en Shoul hi havia tres cotxes i aquests cotxes eren tots d'en Shoul, però en Shoul no hi era pas, allà al garatge amb els cotxes. En Shoul era a casa seva, a sobre del garatge on tenia els cotxes, i en aquell moment que Mr. Potter arribava al garatge on hi havia els tres cotxes d'en Shoul, aquest ja s'havia acabat els ous, els flocs de civada amb llet, el pa que li havien sucats amb mantega i el formatge, s'havia pres dos tes Lyons i havia dit coses desagradables d'una manera desagradable a una dona que rentava la roba de la casa i també havia dit coses desagradables a la dona que li acabava de preparar l'esmorzar. Aquelles dues dones no tenien cap relació amb ell, no les coneixia gens, formaven part, com Mr. Potter, de la colla que l'havia envoltat d'ençà que havia abandonat aquell lloc tan llunyà, el Líban o Síria, aquell indret vell i eixorc. I al Líban o a Síria, a aquell indret vell i eixorc, l'esmorzar d'en Shoul no hauria pas estat com aquell, abundant i fresc (amb els ous postos el dia abans i les altres coses, calentes i preparades amb cura), encara que en Shoul en aquest sentit se sabia adaptar al que se li presentés, i se li presentava de tot, coses bones i dolentes, i es quedava per allà mentre eren bones i se n'anava quan passaven a ser dolentes. De moment, però, eren bones i en Shoul estava encarat amb l'esmorzar, ja que Mr. Potter era al garatge, enlluentint els cotxes, començant pel que ell, Mr. Potter, conduiria aquell dia, el que portava cada dia, abans de polir el cotxe que agafaria el seu amic, en Martin, i després el que portaria en Joseph.

En Joseph no era pas amic de Mr. Potter, n'era un conegut i prou.

I aquell dia, Mr. Potter va conduir el cotxe d'en Shoul fins al moll, a esperar un gran vapor que venia d'algun indret alarb del món, un indret llunyà on hi havia hagut revoltes, desplaçaments, assassinats i terror. A Mr. Potter no li havien d'explicar res de revoltes, de desplaçaments, d'assassinats i de terror, justament tot allò havia fet possible la seva mateixa existència al món en què vivia, si bé no hi parava més esment del que parava a respirar. I aleshores va trobar el doctor Weizenger.

Qui era el doctor Weizenger? ¿Qui podia respondre amb precisió aquella pregunta, o qui la podia respondre del tot? De fet, ningú, com ningú no hauria pogut parlar amb precisió de qualsevol altre ésser humà que habités aquella terra ni de què podia estar fet. El doctor Weizenger no hauria estat capaç de parlar amb precisió de si mateix, ja que una explicació precisa sobre ell mateix l'hauria aclapat. Però l'home a qui anomenaven doctor Weizenger va trobar Mr. Potter aquell dia concret, un dia que s'assemblava a la major part dels dies de Mr. Potter: el sol era a dalt de tot del cel molt abans de migdia, i molt després de migdia, de manera que el temps, tal com el podia haver mesurat el doctor Weizenger i conegut el doctor Weizenger, tenia un significat diferent per a Mr. Potter; aquell no havia estat pas el seu primer malentès, n'havia estat un entre molts d'altres. El doctor Weizenger era en un lloc nou, és clar que des de feia molts anys el doctor Weizenger era sempre en un lloc nou. Durant tres-cents anys, ell i tots aquells dels quals procedia havien viscut en aquell lloc que, en una època, se n'havia dit Txecoslovàquia, ell i tots aquells dels quals procedia havien viscut als pobles, les viles, les ciutats, la capital, les províncies del lloc aquell, i tot d'una, sense que

ningú els en digués res, ell i tots aquells dels quals procedia ja no havien pogut viure a Txecoslovàquia ni als voltants. I el doctor Weizenger havia anat d'aquí d'allà, arreu, i aleshores era al davant de Mr. Potter, un lloc que havia de ser el darrer per a ell, l'indret on podria reposar, cosa que podia explicar l'odi que sentia i la poca simpatia que li inspirava Mr. Potter (i tots els que s'assemblaven a Mr. Potter).

Aquesta frase hauria d'haver començat amb el doctor Weizenger traient el cap, sortint de la xalupa que l'havia portat des del vaixell ancorat a la part fonda del port, però som a la vida de Mr. Potter i el doctor Weizenger no pot encapçalar una frase, i no és que adopti una determinació d'autora o una de narrativa, ho dic perquè és veritat: la vida de Mr. Potter és seva i ningú no li ha de passar al davant. Per tant, aquesta frase, aquest paràgraf començarà així:

Quan Mr. Potter va veure el doctor Weizenger per primera vegada, Mr. Potter estava pensant en una dona, una que es deia Yvette, que s'havia mort quan infantava el primer fill de Mr. Potter, una nena que es va dir Marigold; aquest nom de Marigold l'havia posat a la criatura la família de la Yvette i per a ells no tenia cap significança i no tenia ben res a veure amb Mr. Potter, qui també havia tingut ben poc a veure amb la Yvette, si anem a buscar el cas. I quan Mr. Potter pensava en aquella dona, en la Yvette, que havia infantat el seu primer fill, una nena que es deia Marigold, no pensava pas que el món era ple de felicitat, no pensava en la resplendor daurada que havia transformat el món quan havia nascut la nena, en aquella seva nova llum de transparència densa, en el seu encís, el seu misteri, la seva incognoscibilitat de sempre més, les frustracions que l'havien de portar a la ràbia i en com aquesta ràbia l'havia de portar a la buidor i a què ho feia que, en aquella buidor, ell, Mr. Potter, existís. El primer cop que

Mr. Potter va veure el doctor Weizenger, el que va pensar, les paraules que li van sortir dels llavis, van ser «M'envia senyor Shoul» o «E Shoul que fa vení mi». I Mr. Potter va veure el doctor Weizenger i el doctor Weizenger va veure Mr. Potter. I el doctor Weizenger no pensava pas en tot el que havia deixat enrere, ni en els milers d'anys, ni en els centenars d'anys, ni en els darrers moments que aleshores ja eren una cosa anomenada història, de fet, no pensava en res, ni tan sols en la pena que tenia, ni en la nafra que li havia fet a l'estómac el desgavell del món que empenyia la flonjor dessota de la pell que li cobria la panxa, cosa que feia que el cap li quedés en blanc un instant i tot seguit se li omplís d'imatges d'una infantesa molt confortable, i el confort aquell l'irritava. «Doctor Weizenger», va dir el doctor Weizenger, deixant anar el seu nom cap a l'aire càlid. «Potter», va dir Mr. Potter sense adreçar-se a ningú més que a ell mateix. Quin mort, va pensar Mr. Potter quan va veure el doctor Weizenger («E mort, e mort»). Quin llanut, va pensar el doctor Weizenger quan va veure Mr. Potter, quin ignorant. I Mr. Potter era ignorant de les maneres del doctor Weizenger, ja que Mr. Potter no sabia llegir, i quan el doctor Weizenger li va demanar que apartés tot el seu equipatge de la resta d'equipatges que havien tret del vaixell gros i havien col·locat a la xalupa i ara estaven per allà a terra al moll, Mr. Potter no es va moure. Què s'ha de fer?, va dir Mr. Potter, però de baix en baix, i va fer un somriure al doctor Weizenger. El mar, el mar, el mar que era tan vast, tan vast i tan i tan vast, s'estenia davant seu, davant de Mr. Potter i del doctor Weizenger, i per a tots dos contenia tants perills, tants mals records. A la maleta del doctor Weizenger hi havia les paraules «Singapur», «Shanghai» i «Sydney», però Mr. Potter no sabia llegir, i per això no sabia què volien dir. I Mr. Potter duia escrita a la cara «Àfrica»

i «Europa», però el doctor Weizenger no havia tingut mai necessitat i no seria mai capaç (com s'havia de demostrar més endavant) de llegir la llengua en què estaven escrites aquelles paraules. I allà plantat al moll sense estar admirat de ser encara viu, però sí del fet que una cosa tan incomprendible com Mr. Potter fos davant seu i d'aquell sol estrany que brillava sense pietat i que fos el mateix mar, ja que es deia igual, que l'havia seguit després de portar-lo des de les costes de Grècia, de Singapur, de Shanghai i de Sydney (que no eren res més que els ports que l'havien rebut). El doctor Weizenger va estar a punt de morir en aquell moment, va estar a punt de cedir com un moble d'aquells ordinaris, mal encolats, però la seva dona, la May (es deia així, May), va arribar i va dir, «Què?», i era d'Anglaterra, més ben dit, era d'allà on en diuen l'imperi britànic, i Mr. Potter entenia l'anglès que parlava i el to en què parlava.

I hi havia el mar que el doctor Weizenger acabava de deixar, l'hi havia girat l'esquena, i hi havia el mar que Mr. Potter feia molt de temps que havia deixat, tot i que aquell mar definia un dia sí i l'altre també la seva vida. El pare de Mr. Potter havia estat pescador i havia mort després d'haver maleït el mar que l'havia decebut, i cap dels germans de Mr. Potter, que en tenia deu, no s'havia fet pescador. Perquè a Mr. Potter li feia por el mar i després va odiar el mar, tota aquella aigua, tot aquell no-res, i aquell no-res era aigua i prou. Mr. Potter tenia el deler de sentir-se superior al mar, tenia el deler de sentir-se superior a una cosa que tenia tant de poder damunt seu. Després també se li havia mort la mare. I, havent viscut al bell mig d'Europa tants anys (com tots aquells dels quals procedia), el doctor Weizenger trobava que el mar era misteriós, tanta aigua, tan de mal contenir, no com un riu, no com un llac; i amb quina crueltat el mar se l'havia endut cap

al desterrament, cap a la intempèrie, de manera que plantat davant de Mr. Potter i plantat davant del mar (tenia el mar a l'esquerra, tenia el mar a la dreta i tenia el mar a l'esquena mentre era al davant de Mr. Potter), el doctor Weizenger es va desconcertar, després es va enutjar i després es va quedar en silenci. I la May va dir, «Què». I el silenci del mar (perquè el mar és silenciós, només les seves activitats emeten sons: gemecs, xisclets, crits; i després ve la pena, el remordiment, la desesperació) i aquell «Què» d'ella i l'«oi, oi» de Mr. Potter cap a res en concret aguantaven tot el que havien conegut fins aleshores en un puny clos. I aquell instant contingut en un puny clos era especial i normal, ja que tots els instants són especials i tots els instants són normals, i qui pot fer que ho siguin?

I el doctor Weizenger va alçar la vista i va veure el sol: el sol era al seu lloc de sempre, allà dalt i enmig del cel, i brillava com ho feia sempre, amb tanta duresa, amb tant fulgor, i el doctor Weizenger amb prou feines veia la seva ombra, de tant que s'havia encongit, com si aquella ombra s'hagués resguardat de la calor del sol, com si el sol hagués esborrat aquella ombra, i va notar una gran solitud, ja que no tenia ni el seu propi reflex, i el doctor Weizenger va tornar a alçar la vista i es va preguntar si el sol sempre seria així, i va tenir l'esperança que no seria sempre així, el dia tan fulgurant, el sol tan constant, al lloc de sempre, la fulgència de la llum del sol sense obstacle de núvols, sense cap altra interferència, natural o artificial; esperava uns altres dies, dies que poguessin casar amb un sentiment, dies foscos i lúgubres, dies emboirats amb calitja freda, dies en què el sol entraria i sortiria de l'espessor dels núvols negres; dies que s'ajustarien al paisatge interior, aquells dies s'ajustarien perfectament als sentiments que experimentaria la resta de la seva vida. Perquè el doctor

Weizenger havia vist dies en què el sol no brillava ben gens, ni al seu lloc de sempre, allà dalt i enmig del cel, ni quan sortia al matí del fons de tot del paisatge ni quan desapareixia horitzó enllà al vespre; havia vist que semblava que haguessin traçat el paisatge amb llet diluïda, pinzellada rere pinzellada, com si la persona que l'hagués esbossat es trobés en un estat de desesperació, i el to lletós que embolcallava l'entorn no fos accidental ni deliberat, com si fos així i ja està, a la seva, havia pensat el doctor Weizenger aleshores. I Shanghai i Singapur i Sydney i tots els altres llocs on havia estat o on havia passat el doctor Weizenger, amb la calitja i la boira i l'aire carregat d'humitat i el sol, que d'un dia a l'altre no se sabia si brillaria, feien desconfiar el doctor Weizenger del dia que vivia, del dia d'aquella experiència, del dia que havia conegut Mr. Potter. El doctor Weizenger venia d'un lloc anomenat Praga, però Mr. Potter no n'havia sentit a parlar mai, i Mr. Potter no sabia llegir, de manera que no ho podia pas trobar en un mapa; a Mr. Potter no li costaria gens de trobar un mapa, perquè a l'imperi britànic li era igual de fer-se veure arreu, però Mr. Potter no sabia llegir, ni un mapa, ni res.

A tots els tombants del camí hi ha la mort a l'aguait, pensava el doctor Weizenger; qualsevol tombant del camí et pot portar a la mort, pensava el doctor Weizenger; però fins aleshores tots els camins havien anat acompanyats de la boira. «Brillant» i després «brillantor», es deia a si mateix el doctor Weizenger, i ho pensava amb tanta profunditat que ni sabia que aquelles paraules li havien passat pel cap. Però s'estava enmig de la llum que venia d'aquell sol que lluïa enmig del cel, amb tanta duresa, sí, tanta, al mig del dia. «Brillantor» i després «brillant», pensava el doctor Weizenger, tot i que es deia aquelles dues paraules en una altra llengua, no en l'anglès que Mr. Potter entenia però que no sabia llegir; deia aquelles

paraules en una llengua que Mr. Potter no havia sentit mai, i quan Mr. Potter va sentir parlar el doctor Weizenger es va dir a si mateix que era com si el doctor Weizenger hagués sortit d'alguna altra forma d'humanitat, aquesta gent —el doctor Weizenger— no saben ni parlar com cal, vet aquí el que Mr. Potter es va dir a si mateix. I altre cop «brillant» i «brillantor» va pensar el doctor Weizenger, les dues paraules que li anaven donant voltes pel cap; pensava que bonica que era la llum de qualsevol mena, que la claror era millor que la foscor, i que la mateixa llum era el remei per a la foscor, tot el que sabia li havia inculcat allò, tot el que havia deixat enrere li havia ensenyat que la llum era l'enemiga de la foscor i tot el que havia fet seu li havia confirmat que la llum era el remei per a la foscor. «Brillant, tan brillant», va dir el doctor Weizenger en veu alta. Tot i que només ho va sentir ell; «i tot el bé d'aquest món, un bé que és petit, i tot el mal d'aquest món, i aquest mal és enorme, queden transformats per aquesta brillantor, i llavors el món deixa, en definitiva, de ser indiferent al bé o al mal, perquè l'un s'ha adoptat i l'altre s'ha rebutjat, de tant poder que té aquesta llum brillant». I el doctor Weizenger s'ho deia a si mateix en veu ben alta, molt alta, i, en canvi, només ho sentia ell. I el doctor Weizenger es va mirar Mr. Potter i Mr. Potter va pensar, Doncs mira, aquest home que no sap parlar com cal està enfadat amb mi, tan aviat li caic bé com una cosa i l'altra alhora.

Aleshores el doctor Weizenger es va mirar Mr. Potter plantat a la llum del sol, el sol eternament brillant, el sol que és la definició mateixa de la llum, la llum del sol davant de la qual qualsevol llum s'inclina, la llum que és ella mateixa i alhora la metàfora de totes les altres formes de brillantor. La llum on s'havia plantat Mr. Potter, però, no era radiant, era només el sol que brillava d'aquella seva manera de sempre,

una manera tan familiar per a Mr. Potter i, en canvi, tan poc familiar i tan decebedora per al doctor Weizenger. I vet aquí que la May va fer: «Què», i amb això venia a dir que tot era al seu lloc i que, per tant, tot podia tirar endavant, anar fent, ja que no hi havia cap entrebanc que no pogués solucionar l'autoritat d'ella, i va dir «Què» i un altre cop «Què». I el doctor Weizenger pensava que bonica que era la llum, la que fos, la llum que no venia d'un forn, d'un forn de debò alimentat amb carbó o amb cossos humans; la llum, la llum autèntica, amb el seu contrari, la foscor, la foscor autèntica, no una metàfora de la foscor d'on havien sortit Mr. Potter i els seus avantpassats.

I la llum brillant, pensava Mr. Potter, era molt forta, massa forta (però els pensaments de Mr. Potter en aquell moment no eren pas independents d'ell, els pensaments de Mr. Potter i ell mateix eren la mateixa cosa), i el que desitjava era alguna protecció per als ulls, alguna protecció per a tot el seu ésser, però, que ell sabés, això no existia. I Mr. Potter va arronsar aquells seus pòmuls enlairats i les celles caigudes, acostant-los a allò que se'n diu una arrufada de nas, i va pensar que aquella arrufada era ben seva; no sabia que altres éssers humans podien respondre així, de la mateixa manera, a l'esclat de llum relluent del sol: l'arrufada podia molt ben ser una disposició universal dels trets facials humans com a resposta a un cert tipus d'atac. Quin home més repulsiu, va pensar el doctor Weizenger; quina cara més lletja que té, va pensar la seva dona, la May.

—Segur que plourà d'aquí a poc —va dir el doctor Weizenger.

—Seguríssim que plourà d'aquí a poc —va dir la May Weizenger.

«No plourà pas (No ha pa de ploure)», va pensar Mr. Potter entre si, però llavors els seus pensaments no

s'expressaven en veu alta i els seus pensaments no estaven separats d'ell mateix, els seus pensaments i ell, llavors, eren una sola cosa.

I quan el doctor Weizenger es va quedar palplantat al pas de la porta de la casa, de casa seva de l'illa d'Antigua, el sol brillava, i la seva dona, de nom May Weizenger (aleshores era Weizenger, però abans podia haver estat Smith o Locke, una cosa d'aquestes faria el fet), era al seu costat, i a ell li van venir ganes de passar la porta i ho va fer, en va travessar el llindar i va continuar tal com havia estat, el mateix home que havia vingut de Praga i tot el que estava lligat amb això, la mort, de la qual havia fugit, l'expulsió del seu paradís, els viatges a uns indrets de noms espantosos que ell només coneixia dels mapes, i finalment fins a Mr. Potter i el lloc que havia fet de Mr. Potter el que era i el que havia de ser, i tot allò tenia tan poca importància que el doctor Weizenger ni ho havia vist mai en un mapa, ja que encara no hi havia hagut cartògraf que hagués conegut Mr. Potter, d'on sortia i què havia fet. I Mr. Potter també va entrar a cal doctor Weizenger, en va obrir totes les finestres i va ensenyar al doctor Weizenger i a la seva dona, la May, com es feia, allò d'obrir-les i tancar-les, amb la lleva girada ara cap aquí, ara cap allà, i el doctor Weizenger va quedar parat de la simplicitat i precisió del funcionament de les finestres i tot d'una es va treure del cap que aquella bellesa, el moviment clar i definit d'obrir i tancar les finestres, pogués tenir res a veure amb Mr. Potter, i s'hauria estimat més que Mr. Potter se n'hagués anat, però Mr. Potter coneixia molt bé la persona que havia fet les finestres, per alguna estranya giragonsa de la vida eren parents; el doctor Weizenger no ho podia haver sabut de cap manera, i el doctor Weizenger en aquell moment no ho volia pas saber, i, a més, per què ho hauria de voler saber?

Ara bé, aquesta obertura de totes les finestres per part de Mr. Potter, a què treia cap? Mr. Potter havia entrat a la casa i havia anat amunt i avall per allà, d'una habitació a l'altra, n'havia obert totes les finestres; en total hi havia vint finestres, però el nombre no tenia cap interès per a Mr. Potter, i al doctor Weizenger l'havia envaït la sensació que aquell nombre de finestres no significava res per a ell llavors (però només llavors, en un altre moment allò podia canviar, encara que qui sap, ves a saber si vindria un altre moment, o no vindria). I Mr. Potter va obrir les estances com si tingués autoritat, no sobre les estances en si ni sobre les mateixes finestres, sinó com si tingués autoritat sobre l'espai de fora de les estances, l'espai de fora de les finestres. L'espai de fora de les finestres era el mateix aire, sense res que hagués estat fet per mà humana, però no pas sense objectes produïts per la ment humana: hi havia arbres, matolls, herbes i altres murgues del regne vegetal; hi havia animals, ocells i altres murgues del regne animal; aquell buit, amb què s'havia d'omplir?, amb què?, amb què, repeteixo? Però Mr. Potter, l'entitat que constituïa Mr. Potter, no era res en si mateix, res en el sentit d'una cosa sense cap valor, res en el sentit d'un misto cremat quan no fa falta, això pensava el doctor Weizenger, i això pensava la resta del món, la resta del món que podria tenir una idea respecte del que sigui i projectar aquesta idea al domini de la quotidianitat.

Però l'obertura de totes les finestres per part de Mr. Potter va fer que el mateix Mr. Potter es mirés tota aquella llum de fora, cosa que el va fer estremir (Em destarota, fa venir cap-rodó), perquè era la llum que havia vist sempre, tan enlluernadora que tot el que hi estava en contacte quedava primer transparent i després translúcid, la llum s'estenia davant de Mr. Potter com si fos l'aigua del mar, ho cobria tot i alhora deixava veure tot el que abraçava; la llum era en si substàn-

cia i donava substància a la resta: els arbres es convertien en arbres, però amb més entitat, i el sòl on arrelaven continuava sent sòl, però amb més entitat, i el cel, a dalt, revelava cada cop més cel, fins al firmament, fins a l'eternitat, i després tornava a la terra; i Mr. Potter pensava, ja que s'havia perdut en la llum de fora de la finestra (però quina finestra?, perquè podia ser qualsevol de les vint finestres), pensava, però aquells pensaments d'aleshores avui s'han perdut, la ment li va quedar en blanc i ja no existia com a home que hagués pogut fer patir o que fes patir, i tampoc tan sols com a víctima de patiment i d'injustícia. I va veure la llum de fora que ho feia tot tan transparent i va veure com es transformava després tot en translúcid, i Mr. Potter era feliç, allò l'inflava, la felicitat, i jo encara no havia nascut, ell encara no havia abandonat la meva mare quan jo feia set mesos que era al ventre d'ella, la meva mare encara no havia agafat tots els estalvis, els diners que guardava al matalàs del llit que compartien, per fugir d'ell; ell no sabia llegir ni escriure, no podia anar al banc, i la meva mare se n'havia endut tots els estalvis que ell volia destinar un dia a comprar un cotxe per portar els seus propis passatgers, i quan ella va abandonar Mr. Potter i li va agafar tots els estalvis jo feia set mesos que era al seu ventre. La meva mare es deia Annie. I com que Mr. Potter no sabia llegir ni escriure, no s'entenia ell mateix, no podia fer-se conèixer pels altres, no es coneixia ell mateix, coses que tampoc no li haurien reportat gaire felicitat. I com que Mr. Potter no sabia llegir ni escriure, va fer algú que en pogués saber, algú a qui fins i tot li pogués agradar de fer-ho, de llegir i escriure. I Mr. Potter s'estava davant de la finestra, contemplant el món (perquè el que veia era el món) en aquella llum específica, d'aquella manera específica, no pensava pas dintre seu, És la felicitat en si, Soc tan feliç com puc arribar a ser, Tan feliç

com qualsevol, com un altre ésser humà pot arribar a ser-ho; no pensava ni de bon tros això, perquè en aquell moment no estava separat d'ell mateix, ell i aquell sentiment específic, en aquell moment específic, eren una sola cosa; era feliç en aquella llum i tota la glòria del món no podia existir sense ell.

I Mr. Potter es va quedar al davant de la finestra (podia haver estat qualsevol de les finestres) i durant un instant va fer una pausa, i en aquell instant se li va revelar tot el món i el va poder veure amb claredat, el món, sí, el món i tot el que hi havia a dins i tot el que hi hauria a dins, però llavors li van faltar les paraules, perquè no sabia llegir i no sabia escriure, i després es va girar per veure el doctor Weizenger i la seva dona i va fer un gest, va apartar els braços del cos, els va estendre bé i sense pressa, com si digués, Vet aquí!, tot el que hi ha davant meu em pertany i ho vull compartir amb vosaltres, podem viure aquí junts, però Mr. Potter no sabia llegir i Mr. Potter no sabia escriure, i, fos com fos, el doctor Weizenger no volia compartir res amb ell; el doctor Weizenger, que feia tan poc havia viscut ben bé al caire de l'extinció, no volia compartir res amb Mr. Potter, que vivia feia tant de temps en un fogar de terror. «Com es diu vostè? —va preguntar el doctor Weizenger—, Com li diuen?» I en aquell mateix moment, l'esposa del doctor Weizenger, i també infermera seva, va dir: «Zoltan». Va cridar el nom del seu marit, «Zoltan», va dir, i el doctor Weizenger va donar l'esquena a Mr. Potter i es va mirar la seva dona. I Mr. Potter va suposar que l'havia vist, que la veia, mirava cap a on era ella, i com es deia?, va pensar tot d'una Mr. Potter, com si tingués cap importància allò, com si saber-ne el nom, el que no era senyora Weizenger, tingués cap importància per a ell. I quan el doctor Weizenger es va mirar la seva dona (es deia May, vet aquí el nom que volia saber Mr. Potter), va passar alguna cosa entre ells, hi va haver unes

paraules, un silenci molt significatiu potser; van ser paraules, però van parlar en un idioma que Mr. Potter no coneixia, era anglès, però Mr. Potter no l'entenia, i aquell intercanvi de paraules entre el doctor Weizenger i la seva dona es va acabar i ell, el doctor Weizenger, es va tombar altra vegada cap a Mr. Potter, reprenent la pregunta, aquest cop en silenci, va reprendre la pregunta on l'havia deixat, com si res no s'hagués interposat entre ells, ni el silenci, ni el contrari, i Mr. Potter va fer, «Jo em diu Potter; Potter em diu», i el so de la veu de Mr. Potter, tan atapeït de tot el que havia anat malament al món durant cap a cinc-cents anys que hauria pogut esberlar el cor d'una pedra normal i corrent, no va tenir cap importància per al doctor Weizenger, ja que en aquell darrer temps havia viscut al món com si a aquest només hi hagués extinció, com si estigués destinat a l'extinció d'ell. I el doctor Weizenger pertanyia a l'espècie dels mamífers, no a la dels rèptils, dels amfibis, dels insectes o de les aus, sinó a la dels mamífers, i com a tal observava, no era observat, i també actuava, no aguantava actuacions d'altri. I la seva pròpia extinció quasi havia reeixit, cosa que el sorprenia molt i el sorprendria la resta de la vida, com si allò no s'hagués produït mai, com si uns grups de persones, que en una altra època havien restat intactes, bastint una civilització, dominant cel i terra, no s'haguessin trobat després anul·lats, i la resta de la humanitat no en conservés el record en una pregària o en una facècia. I el so de la veu de Mr. Potter quan deia el seu nom, quan donava al seu nom la qualitat d'una manyaga (si més no això va semblar al doctor Weizenger), va fer enfurismar el doctor Weizenger, i va odiar aleshores de mala manera Mr. Potter, al qual la història havia reduït a res, a una cosa sense cap valor espiritual, un no-res amb el luxe de l'autoestima, i el doctor Weizenger l'hi percebia a la veu, «Em diu Potter, Potter em

diu». Aquestes eren les paraules pronunciades, però el so de la veu de Mr. Potter, tan plena d'autoestima, tan marcada pel convenciment que el seu nom i ell eren una mateixa cosa, van fer venir ganes al doctor Weizenger d'interrompre la capacitat de Mr. Potter d'aspirar oxigen, li van fer venir ganes de silenciar Mr. Potter per sempre més o, si més no, durant aquella estona, però el gruix d'aquella fúria assassina va quedar destil·lat en ordres: on s'havien de posar les maletes, quan s'havia de tornar per dur-les a una destinació o altra amb el cotxe d'en Shoul. I Mr. Potter i el doctor Weizenger estaven allà drets tu per tu i el doctor Weizenger i Mr. Potter estaven encarats, i la memòria, és a dir, la història, aquell fràgil record, aquell aplec poc fiable de tot el que ha passat, no els abandonava: Mr. Potter es va treure el barret (era una gorra de les que duen els nens, els col·legials, a Anglaterra) i el va aguantar mentre feia una inclinació de cap, el va abaixar tant que se li va recolzar al pit, va mirar el terra que tenia davant dels peus, que era un paviment de pi roig, però no va pas rumiar qui l'havia fet, aquell empostissat de pi roig, i a Mr. Potter tampoc no li va passar pel cap qui havia tingut la idea de convertir pi roig en planxes, i taules i cadires, ni qui podia haver donat valor al que fos. Mr. Potter no va pensar res de tot això, tenia els ulls clavats al terra (de pi roig) i el terra es va convertir en un alleujament, ja que el terra no era res, el terra i prou, una barrera feta per l'home contra el desordre canviant del planeta; fins a quin punt li agradava llavors el terra a Mr. Potter, en aquell precís moment que era dret davant del doctor Weizenger i tenia la vista i la llum de fora de la finestra (o de les finestres, també pot ser) darrere seu. I quan Mr. Potter va dir el seu nom al doctor Weizenger no tenia cap interès específic de saber el que fos de tots els Potter dels quals procedia, ni de què ho feia, que procedís d'ells, no

tenia interès de conèixer el passat per donar sentit al present i al futur, es va limitar a dir el seu nom com si li haguessin preguntat quina forma tenia la terra o quin color tenia el cel, va dir el seu nom amb la certesa pròpia de les coses reals. I mentre Mr. Potter estava tu per tu amb el doctor Weizenger i sentia totes les ordres del doctor Weizenger quant a això (les maletes) i a allò (portar el doctor i la senyora Weizenger aquí i allà), el seu cap, el pensament conscient, se li va despertar de la satisfacció de sentir la música de la seva pròpia veu pronunciant el seu propi nom, i li va semblar de sobte desagradable la manera en què el doctor Weizenger parlava anglès, ja que la llengua anglesa no saltava pas de la boca del doctor Weizenger com si n'estigués contenta, no ho feia en un ball tranquil, segura de si mateixa; el doctor Weizenger no parlava la llengua anglesa com si ell, el doctor Weizenger, i la llengua anglesa fossin un tot continu fluid, indestructible: «Quim paiassàs aquet», és el que va pensar Mr. Potter quan va sentir parlar el doctor Weizenger quan tot just havia arribat, nou en aquell nou lloc que per a Mr. Potter era tan vell, tan nou en aquell lloc que Mr. Potter coneixia tan bé, del qual sabia tots els ets i uts o quasi tots els ets i uts.

I Mr. Potter va deixar els Weizenger, és a dir, el doctor Weizenger i la seva dona, la May (perquè es deia May); va deixar la seva presència, va deixar casa seva i se'n va anar cap al cotxe d'en Shoul, ja que Mr. Potter encara no conduïa el seu propi vehicle, el va obrir, es va asseure al seient del conductor, va fer girar la clau per engegar el cotxe, per posar-lo a punt per menar-lo, després va mirar per damunt de l'espallla, però ho va fer figuradament, perquè no tenia gens de ganes de mirar enrere, i dintre seu es va preguntar per aquells que acabava de deixar, el doctor Weizenger i la seva dona, que també li feia d'infermera, i es deia May, i quan es formulava

aquelles preguntes, llavors o en qualsevol moment posterior, les paraules que li venien a la boca eren, «Eh, eh!», i després, «Eh, eh!», una sèrie contínua de paraules i sons d'aquests, «Eh, eh!», «Eh, eh!». I ja instal·lat al cotxe, va posar el peu dret sobre allò que se'n diu accelerador (el cotxe que conduïa era fabricat als Estats Units d'Amèrica) i va tirar endavant en aquella petita part del món que era Antigua, i va passar pel cementiri i per una colla d'esglésies per on passaven tots els morts camí del cementiri, i mentre conduïa veia el gran mar de les Antilles en una banda de la carretera i el gran oceà que era l'Atlàntic a l'altra, i els esdeveniments grans o petits no li entraven al cap, al cap no li entrava res, el tenia ple a vessar de Mr. Potter.